

GYULAFEHÉRVÁRI HIRLAP

Előfizetési árak:

Egész évre 4 frt, félévre 2 frt negyedévre 1 frtEgyes számára 10 kr

Megjelenik minden héten egyszer: Csütörtökön.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

ISSEKUTZ JÁNOS.

Segédszerkesztő: TAUBER KORNÉL.

Kiadó: Papp György, Gyulafehérvár.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Püsp. Lyc. nyomda
Gyulafehérvárt.

Hirdetések díjszabály szerint.

Aratás.

Araukalászszal ringó rónaságon, a magyar haza mezején megvillant az aratók kaszája, elérkezett az egész év munkájáért, szorgalmáért a fizető nap: az aratás. A mi agrár nemzetünkön az év ezen szaka tetéző pontja a nemzeti erőnek, munkásságnak, azért hívja népünk életnek, áldásnak a gabnaszemet, melyet az ő arcza verítéke együtt öntözött, nevelt fel az Ég áldó harmatával, nemzeti örömmé tévé a gazdag aratást, siralomnak napjaivá az időt, melyben az édes anyaföld megvonja báládatlan gyermekeitől a kenyeret.

Vajjon a most megkezdett aratás megadja-e az evangéliumnak százszoros magját, ki tudná megmondani — az utolsó napok szomorú eseményei után. Megsubogtatta az Isten a bünnös magyar nemzet felett vasvesszejét, de talán nem büntet tulszigorúan s a termés nem marad messze mögötte a reménységnek, melylyel nemzetünk anteusi őskarakteréhez hiven bizakodott, hogy a termőföldtől megkapja életerejének fokozását, mely képessé teszi fajunkat, hogy dalmalmasan állja meg helyét a népek, nemzetek versenyében.

A jó termés reménysége tölti el az országot. Vajha ne csalódnánk, mert e csalódás keserűségét megsínylené gazdasági életünk, kulturánk, egész állami szervezetünk, hiszen a mi életünkben az aratás az, a mi a testnek a táplálék, nélkülözhetetlen feltétele az egészséges vérkeringésnek, a munkaerőnek. Egyoldaluan a földmi

velésre fektetett gazdasági szervezetünkben a rossz aratás nemzetet ölü betegség, a gazdag termés az életerőknek megújódása. Ezért ragaszkodik oly csodálatos szeretettel a magyar földjéhez, melynek minden rögét apáink véres verítéke hullásával szentelte nemzeti tulajdonná, ezért zudult fel az egész nemzet ítélete, midőn egy év előtt lelketlen izgatók a mi Palladiumunkat, a magyar földhöz való szeretetet akarták kitépni a nép százazreinek szívéből. Évszázadokon át büszkesége volt a magyar fajnak a haza földjéhez való hűséges ragaszkodás, s még azok is, kiket az élet vihara letépett Magyarországon életfájáról, messze idegenben is rajongó szeretettel gondoltak a haza földjére. Mint a tengeren bujdosó Odysseus a Kalypso barlangjában sóvárogva vágyott Illionnak szentelt földje után, úgy vágyódtak idegenbe szakadt honfitársainak az édes haza földje után, mely apáik csontjait és az ő reményességüket szeretettel fogadta barázdáiba.

Ez évben jobb hírek jönnek a mezei munkások hangulatáról. Az izgatók belátták lelkiismeretlen lázításaik rettentő voltát, vagy bátorságukat szegték az erős rendszabályok, avagy az ő karakterében megrendített munkáslélekbe tért vissza a haza földje iránt érzett szeretet, nem tudni, melyik az oka a nép lecsendesülésének, de úgy látszik, nyugodtan folyik le az aratás, talán az utolsó napok zivatarai sem okoztak nagyobb károkat s az áldott jó magyar föld hajlott kalászaival, aczélos szemmel, százszoros maggal fog fizetni a benne bizakodóknak, kik közé ez

idén már a mezei munkások megtértjeit is számíthatjuk.

És akkor az agrár szociálizmus réme, mint egy nehéz álomlás eltűnik gazdasági politikánk szemhatáráról. De ne legyünk oktanok, és a múlt év szomorú tanulságait ne feledjük. Allam és társadalom ismerjék meg a keresztény erkölcs-tau fenséges tanítását, mely azt hirdeti, hogy a munkások megérdemlett bérének megvonása boszuért kiált az egekbe, mert az Ég meg szokta hallgatni az imádságot s a jogos panaszt egyaránt.

Mily lélekemelő harmoniában olvadt annak előtte össze aratáskor az egész nemzet. Az oltárra buzavirágból, érett kalászból kötöttek koszorút, s valóságos cerealiákat ünnepelt az egész ország, a gazdát és az aratót varázserővel ölelte együvé a tudat, hogy a nemzeti őserőnek az életet ujitó földnek szeretetében van megírva titka a magyar nemzet fenmaradásának, népünk boldogulásának, a haza jólétének. S a vallás a kenyérnek az élet fenntartására való isteni rendeltetését azzal dicsőítette, hogy azt az oltárra emelte, mert annak színében öltött testet maga az Isten. Az Oltáriszentség fenséges misztériuma ezért ragadja meg a lelket oly csodálatos erővel, ezért száll a szívbe oly mélységes nyugalom az imádság szavaival: add meg a mi mindennapi kenyerünket.

Reánk magyarokra ezért ünnep az aratás, ezért tiszteljük a Sárlos Boldogasszonyt, a hogy mi magyarok a szűz Anyát, nemzetünk Patrónáját nevezzük, kinek ünnepével ma kezdődik meg országszerte a nagy nemzeti munka, mely-

TÁRCZA

Hozzá.

Szerelmem nem fakasztá dalra
Ajkamát, — oh szörnyű vád, —
A míg a korzón andalogtunk,
A míg közel valék hozzád.

Hogy égi formád s bájaidat
Nem énekelte meg a dal,
Hogy oly néma valék előtted,
Nemde unott lélekre vall?

Ha megrezdül a gerle szíve
S fájo gyönyörbe fullad el,
Szerelmét bűgva fejti dalra
Es énekel, csak énekel.

A fulmilo, ha csókra nyújtja
Keskeny, csattogó ajkát,
Elzei bájjal s érzellemmel
Szerelmének pajkos dalát.

Es mit tudom, még bány madárka,
Poéta bány zeng éneket,
Csak én vagyok, ki tartozom még
Es nem daloltam még neked.

De mond, midőn karom megrezgett
Ha-hogy karodba fonva volt,
Avagy mikor szívem megdobbant
Bár néma voltam, mint a holt,

Nem keltett kebledben visszhangot,
Idegeim vad kórusa?
S a vérem pezsgő forrongása
Összhang nem volt, — csak vad tusa?

Szemem, ha szép szemedbe látott, —
Ne mond, hogy ritmusa nem volt
Egész valóm, — menni poesis, —
Benn élt és csak rólad dalolt.

S a szerelem dalán feszült meg
Szívemben minden érző hűr,
Bár nem játsztam az égi lanttal,
Mint az üdvittas troubadour.

Ne bánd leányka, hogyha rólad
Nem ír a költő verseket!
Beékelni a szűk formába
Ily nagy szerelmet nem lehet.

Az erdélyi fejedelemség végső napjai.

Felolvasta Erőss József főgymn tanár az alsófehérmegyei régészeti, történelmi és természettudományi egyület 1898 július 3-án tartott közgyűlésében.*)

Buda várának (1541-ben) a török által való elfoglalása adott létet az önálló erdélyi fejedelemségnek; Budának 1686-ban történt visszafoglalása megszüntette a fejedelemség önállóságát. A Leopold féle diploma kiadása előtt már harmincz évvel ingott a fejedelmi szék. II. Rákóczy György délibábos terve a lengyel királyság megszerzése iránt rohamosan szédítette le Erdélyt azon magas polczáról, melyre Bocskay és Bethlen emelék. A törökkel való egyenlenség II. Rákóczynak életébe került, s ekkor a török Erdély alkotmányának leg-sarkalatosabb elvét változtatta meg, fejedelmet adott az országnak Barcsay személyében, s még ezzel sem elégedett meg; Nagyvárának (1660-ban) a részek kul-

*) Ezen felolvasást közöljük, bővebb feldolgozásban a források pontos idézésével. Az alsófehérmegyei régészeti, természettudományi és történelmi egyület évkönyvében is fog megjelenni.

csának elfoglalása után hozzáfogott Erdély rendszeres meghódításához.

A kettős jogsértés felnyitja az erdélyiek szemét s a török iránt való gyűlölet — habár titokban is — mindinkább bódít. Barcsay Akos elveszti lábait alól a talajt, az ország nagy része Keményhez áll, ki Bécs embere, s a magyar nádor barátja.

Kemény Barcsayval Görgény-Szt-Imrén találkozik, itt abban megegyeznek, hogy az országgyűlés, melyet Szászrégenbe hívnak össze, válaszszon új fejedelmet. A rendek Keményt választják, az új fejedelemtől mindenki tudja, hogy német barát, de mégsem merik nyíltan kimondani a töröktől való elpártolást. A török értesülvén Kemény megválasztásáról felhívja a rendeket, hogy Keményt tegyék le s új fejedelmet válaszszanak helyébe. Barcsay hitlevele ellenére a határszéli pasákkal conferál, miért Keményt őt öcsésével együtt kivégezteti. A tartózkodó bécsi kormány segítséget ígér Keménynek. Montecuculli R. a Dunáig jó s Erdélyt Erdélyen kívül akarja segíteni. Ekkor már Ali pasa a Vaskapunál áttörve, Hátszeg, Szászsebes és Szászvárost felidulva, Gyulafehérvárig hatolt, s újból felhívta a rendeket, hogy új fejedelmet válasszanak. Ugyanekkor a tatárok is betörték s pusztították az országot. Most végre Montecuculli is Erdélybe jött, de akkor már Ali más fejedelmet adott Apaffy Mihály személyében az országnak. Kemény sürgeti, hogy az egyesített hadakkal támadják meg a törököket, a császári vezér azonban nem akarta kockáztatni ő felsége seregét és kiment az országból. 1661 nov. 20-ára Apaffy Kis-Selykre országgyűlést hívott össze, hol megerősítették a fejedelmi székbe. Erre Kemény fegyverrel kísérti meg jogai érvényesítését, de szerencsétlenül, mert Nagy-Szőllősnél csatát és életét veszti 1662 jan. 23. Halála után pártja nem oszlik fel, a török hatalom gyengülése is erőt ad annak. Apaffy fejedelemsége csak árnyéka a réginek.

nek szorgalmából buzog elő az életnek, a jólétnek forrása, hogy táplálja, fentartsa gazdasági életünk minden ereit, általa nyervén meg boldogulásunknak minden eszközét.

Az Urnak áldása szálljon a nagy nemzeti munka minden osztályosára, adja meg a gazdag aratást és általa a miért lelkiünk sóvárogva epe-dez: a boldog jövőndőt.

A magyar királyi államvasutak igazgatóságától a következő, közgazdasági tekintetben igen fontos és figyelemre méltó felhívást vettük: T. cz. Tudvalevő, hogy hazánkban alig van gazdaság, mely élelmészeti cikkeket, mint: vaját, sajtot, túrót, zsírt, húst, szárnyasokat, tojást, mindenféle főzeléket, burgonyát, gyümölcsöt, mézet, bort s efféléket ne termelne oly mennyiségben, hogy abból bizonyos részt nem értékesíthetne, ha könnyű szerrel akadhatna vevőre.

Alkalmat szolgáltatandó a termelőknek, hogy az említett és egyéb hasonló természetű termelvényeiket kicsiben is értékesíthessék, még pedig olyképen, hogy az élelmi cikkeket közvetlenül a városi fogyasztóknak szállíthassák olcsó szállítási díjak mellett, — oly intézkedéseket szándékozunk életbeléptetni, melyek közelebb hozzák a termelőt a fogyasztóhoz, és míg egyrészt könnyű módon értékesíthetővé tennék még a kisgazdának kisebb mennyiségű termelvényeit is, másrészt hozzájárulnának a nagyobb városok drága élelmészeti viszonyainak javításához.

Az esetben, ha a közönség megfelelő támogatásával találkozunk, illetve ha jelen felhívásunknak kielégítő eredménye lesz, a közönség megfelelő utbaigazításáról fogunk gondoskodni. Egyelőre csak annyit említünk meg, hogy a m. kir. államvasutak az élelmezési cikkeket, tekintettel romlandó voltukra, olcsó díjak mellett lehetőleg gyorsan fognak szállítani és Budapesten, valamint esetleg a m. kir. államvasutak mentén fekvő más nagyobb városokban gondoskodni fognának a küldeményeknek olcsó házhoz szállításáról is.

A kitűzött czél azonban csak akkor lesz elérhető, ha a fogyasztó tudja, hogy szükségleteit mely termelőnél fedezheti jutányos áron, állandóan és megfelelő minőségben, s viszont a termelő is tájékozva lesz az iránt, hogy kinek kínálhatja termelvényeit.

E czélból oly jegyzékeket kívánunk közzétenni, melyekből kivethető legyen, hogy a városi fogyasztó melyik termelőnél milyen élelmi cikkeket rendelhetne meg.

Ezeket a jegyzékeket a nagyobb városok lakói között terjesztünk, a mitől az az eredmény remélhető, hogy a városi kisebb fogyasztó is közvetlenül a termelőt fogja megrendelésével felkeresni.

De alkalmat fognak nyújtani a termelőknek is, hogy megtrdhasák azon városi lakók, czimeit, kik közvetlenül a termelő gazdától kívánják beszerezni élelmi szereiket.

Első sorban a t. gazdaközönséghez fordulunk tehát albeli kérelmünkkel, hogy a csatolt kérdőívet lehető pontossággal kitölteni sziveskedjenek. Természetes, hogy ezzel az illetőkre semmiféle anyagi kötelezettség nem hárul.

A kitöltött kérdőíveket kérjük a t. czim lakóhelyéhez legközelebb eső állomás főnökéhez juttatni.

Bízunk benne, hogy t. gazdaközönségünk saját jól felfogott érdekében a szóban forgó fontos czél elérésében, melynek nagy horderejét bővebben fejtegetni szükségtelen, bennünket kellően támogatni fog.

Budapest, 1898, június havában.

Az igazgatóság.

IRODALOM

*** Az osztrák quota bizottság 38.6%-nyi quotát követel!** Hát nem borzasztó ez? No de reméljük, hogy a magyar bizottság kellő értékére fogja leszállítani ezt a horribilis számot. E felől tehát nyugodtan lehetünk, legfeljebb olyan mértékben boszankodunk rajta, amely mértékben esodálkozunk, hogy Magyarország legszebb és legjobb szépirodalmi lapjainak egyike a „Képes Családi Lapok“ czimű illusztrált szépirodalmi hetilap egy évre 6 frtért, félévre 3 frtért s negyedévre 1 frt 50 krért küldi fizetéseit az előfizetőknek, s ehhez ha az egész évi előfizetéshez 80 krát, félévhez 40 kr. s negyedévihez 20 kr. postaszállítási és csomagolási díjat csatolnak még ingyen négy illetve kettő, vagy egy ajándék regényt is küld a kiadóhivatal V., Vadasz utca 14 szám Budapest. Mutatványszám kívánatra ingyen.

Ujdonságok

Gyulafehérvár, 1898 július 14.

— **Egy évforduló.** Hétfőn, július hó 1.-én volt ötvenedik évfordulója egy olyan nevezetes eseménynek, melynek nagy fontossága volt nemzetünk történetében. Ime a leírása egykorú lapok után:

A képviselőházban ma olyan jelenet volt, mely egyike a legnagyobb szerűbeknek, mik valaha magyar országgyűlésen történtek: Kossuth Lajos pénzügyminiszter ugyanis azon tárgyban tett indítványt, mely a jelen országgyűlés egybehívását leginkább szükségessé tette. Kossuth oly szenvedő, hogy magát karonfogva vezettette be a Házba és a szószeke. Rendkívüli szónoklatának, mely saját idegeit is fokokint megedz, egész diadalmas hatalmát kifejtette. De másrészt a nemzet képviselői is oly megaló bizonyítványt adták az áldozatrakés hőszerefetének, hogy e perczen az aggodalom ama reménynek adott helyet, mely szerint a nemzet meg fogja menteni hazáját a kitörni készülő vészviharban.

„Midőn a szószeke lépek — szolt Kossuth — hogy önöket felhívjam, mentsék meg e hazát, e percznek irtoztos nagyszerűsége szorítva hat keblemre. Ugy érzem magamat, mintha Isten kezembe adta volna a tárogatót, mely felkiáltja a halottakat, hogy ha vétkeztek vagy gyengék, örök halálba süllyedjenek, ha pedig van bennök életerő, örök életre ébredjenek. Ugy áll e perczben a nemzet sorsa önök kezében és Isten kezökbe adta a mai határozattal a nemzet életét, de kezökbe adta a nemzet halálát is.“

A miniszter ezután részletes rajzát adta a hon állapotának, miközben a következőket mondta:

„A baza veszélyben van, vagyis inkább lesz, ha el nem határozza magát élni... Ma mi vagyunk a nemzet miniszterei, holnap mások lehetnek, ez mindegy. A minisztérium változhatik. De neked maradnod kell, oh, hazám! S a nemzetnek, ezen minisztériummal, vagy mással meg kell mentenie a hazát. De hogy akár ez akár más minisztérium megmenthesse: a nemzetnek,

erőt kell teremtenie. Azért ünnepélyesen kijelentem, hogy midőn ezt kérem, adja meg a képviselőház a 200.000 főnyi katonát s az erre szükséges 42 millió forint hitelt.“

E szavak után a kimerült szónok beszédét nem folytathatta. És ez ünnepélyes csendben felállott az elenzék vezére: Nyári Pál és jobbát az ég felé emelve kiáltá: Megadjuk! mire a lelkesedéstől elragadt képviselők egy ember gyanánt szöktek fel székeiről és Nyári példáját követve, fölemelt jobbal és kitérő lelkesedéssel ismételték:

— Megadjuk! Megadjuk!

Az ismét beállott csend után a miniszter mellén keresztbe tett karokkal, könyben uszó szemekkel, a Ház előtt mélyen meghajolva előadta, mit akart még kérni s aztán így folytatta:

„De önök felálltak, mint egyetlen férfiú, — és én leborulok a nemzet nagysága előtt. És csak azt mondom: annyi energiát a kivitelben, mint amennyi hazafiságot tapasztaltam a megajánlásban, s Magyarországot poklok kapui sem fogják megdönteni.“

Ilyen fenséges jelenet manapság nem fordul már elő a parlamentben.

— **Nehéz helyzet.** A rektifikációk és rekreációk egész raja lepte el a napokban szerkesztőségünket durva hangon írt levelek és egy v. több személyből álló harezias férfi és női küldöttségek alakjában. Fenyegetések, vádak, a képzelet sérelem rettentő kifakadásai mint zápor esett a különben ártatlan szerkesztőség fejére. A társadalmi békebonatás, a nemzeti ségek elleni izgalom káros következményeiért tettek bennünket felelőssé, mint okozóját minden bajnak, ki csak arra törekszik, hogy hibát lásson mindenben, kifogásolja a békeesség apostolainak világra szóló működését... S miért e nagy zaj, e furesa háború? Talán azért, hogy ezúttal egy kissé igazságosak tudunk lenni, s figyelmeztetni bátorokdunk némelyeket tisztességes formában bizonyos kinövésekre, félszégekre? Ezért kellett olyan tényezőket közbelépését kérni, kik jobban teszik vala, ha a saját hatáskörükben igyekeznek a kinövések tovaterjedését megakadályozni, a helyett, hogy beállanak fogadatlan prókátorok s bünpalástolónak? Bezzeg, mikor arról volt szó, hogy kinek van (érdemtel) érdeme, kinek van (egyéni hiúságból származó) kokárda a mellén, ki visel olyan szerepet, a mire nincsen hivatása, ki érzi magát nagynak, (bár kicsi mi-volta miatt alig látszik ki a földből), mikor a fősvényt nagylelkűnek, a számításból adakozót az emberiség jótévőjének, a közönséges tucatzatembert érdemekben megőszült jubilánsnak neveztük, — akkor bezzeg nem lehetett látni egy falatnyi rektifikációt vagy rekriminációt. Mikor diesértünk, és elnéző jóakarattal csupán jót mondtunk — sokszor arról is, a ki nem nagyon érdemelte meg, — akkor sohasem volt ellenünk kifogás. Akkor hajlongva üdvözlőlték lapunkat, mi voltunk a legigazságosabb újság... Valóban súlyos a mi helyzetünk, megnehezült az idők járása a fejünk felett-

Erdély ezután két hatalom prédája, a török és a németé. A szentgotthárdi csata megmutatta azt, hogy a német ha komolyan segítené a magyart, ez hamar megszabadulna a töröktől. E győzelmet követő vassvári béke, mely keserűséget okoz Magyarországon. A Wesselényi-féle szövetekezéssel, melyhez Apaffy is hozzájárul, felemeli a nemzet szavát, hogy alkotmányos jogait védelmezze, ezt azonban felfedezik, halálbüntetés, gályarabság és bujdosás lesz a hazafiak osztályrésze. A bujdosókat segíti a török és Apaffy, Lipót hadai XIV Lajos ellen harcolnak a német alföldekért, Bánffy Dénes és az erd. katolikusok a bujdosók ellen vannak: a bujdosók jöhetnek Erdélybe, de ha Erdélyből kiszorulnak, hova fognak menni. Bánffy bukik, utána Béli és Teleki lesz a helyzet ura. A fejedelem a bujdosók vezérévé nevezi ki őt, de nincs népszerűsége, a bujdosók Tüköly Imrét választják vezérüknek, ez jegyben jár Teleki lányával, de mert versenyző felek, visszaküldi a gyűrt s így ellenséggé teszi Telekit.

Ezen időre esik Kara Musztafa nagyvezérnek támadása Bécs ellen 1683. Tüköly és Apaffy csak kísérik a töröktől az ország határáig. A török kudarcza Bécs alatt felnyitja Erdély vezetőjének Telekinek a szemét; politikájának főgondolata az, hogy az oszmán védraságot németre kell változtatni, és pedig szerződés által, mert a levezetés teljesen megsemmisíti Erdély önállóságát. Innen kezdődik Teleki politikájának a fordulója, szakít a fejedelemség régi százados politikájával s a török pártiak ellen szigorúan lép fel. A mindenható miniszter utasítása szerint 1684-ben még az ifjú II. Apaffynak kérnek ugyan athammet, de kifogásokat tesznek a török követelések ellen. Teleki közlelésének a bécsi udvarhoz az az eredménye, hogy Dnnod Arisztid jezsuita, mint a bécsi udvar megbízottja a fejedelmi udvarba jő egy diploma félevel, melynél fogva a fejedelem csak vajdája Erdélynek, le-

mond a részéről, hűséget esküszik a császár-királynak és törvényei csak a kir. megerősítés után érvényesek. E szerződést a rendek nem fogadják el, de el titokban Teleki M., ki megigérvén annak keresztülvitelét, grófi címet kap. Keresztül is viszi, hogy az erd. országgyűlés Bécsbe követeket küldjön, kik a fejedelemség önállóságát Leopold védrasága alatt hangsúlyozva, vele ily szerződést kötöttek. (Haller-féle.)

A császár védi Erdélyt és a részeket a török ellen, a védőcsereg zsoldját, a császár élelmét pedig az ország adja s biztosítékul Kolozsvár és Déva várába német őrséget fogadnak. Scherffenberg császári hadvezér ekkor seregével a részekben volt. Az ország közvéleménye a szerződés ellen nyilatkozott, nehézményelték a várak átadását s kívánták a német had kivonulását. Teleki is a közvélemény nyomása alatt ellene nyilatkozik s az országgyűlés abban állapodik meg, hogy előnyösebb szerződés megkötése végett újabb követeket küldjenek. De már késő volt. 1686-ban Lotharingiai Károly Budát viszszafozlalta a töröktől s most Bécsben még az eddig adott engedményeket is sajnálták s a követelést azzal bocsátották el, hogy Erdély ügye a Lotharingi heregre van bízva. A bécsi kormány Caraffát küldi a részekbe, ez a fejedem hire és tudta nélkül német katonákkal tölti meg a várakat, nagy rémületet kelt a neve Erdélyben. A török tatár betűtésekkel rémitgeti azerdélyieket, a németnek katonatartásért kell fizetni, a török meg az adót követeli, s mindez azért, hogy a függetlenségnek a látszata fennmaradjon. A tanács urak fejüket vesztve nem mernek határozni s így országgyűlést kell hirdetni. Az utolsó adót a töröknek 1687. jun. 21-én küldik el. Ugyanazon évben Lotharingeni Károly diadalt arat Mohácsnál s Erdély felé indul, élelmet kér katonái számára és azt, hogy néhány várba német őrséget helyezhessen. A rendek mindkettőt megtagadják,

mire a Lotharingi Kolozsvárt, majd Szeben is elfoglalja. Ezzel tulajdonképen meghódolt. Soha — ügymond az egykorú Cserey — sem pogány, sem keresztény egy országhoz oly könnyen nem jutta, mint akkor a német Erdélyhez, egy korbácsütés nélkül fejet hajtának. A balázsfalvi szerződés pontjait a főherceg dictálja. A fejedelmet kintasította Szebenből, úgy, hogy ez bujdosó lett országában és semmi hatalma nem volt, csak polgári biztosa a császárnak. Erdélyt négy katonai kerületre osztották (Szeben, Gyulafehérvár, Kolozsvár, Beszterce.) A fő katonai parancsnok Scheffenberg volt, később Karaffa. Ekkor írta Bethlen Miklós emlékiratát. A haldokló Erdély Leopold lábánál, melyben a Haller-féle szerződés elfogadását ajálta, nem hittek neki. Nem, mert Thüköly török segítséggel eredményeket vívott ki, s reményt keltett a hazafiakban a sok adó és katonatartás miatt kimerült országba ekkor 1688-ban jött észak hiénája, Caraffa. Ő csakhamar átlátott a kétszínű politikai szövvényein és mint brutális katona nem látott abban semmi mást, csak hűtlenséget és árulást, — úgy gondolkodott, hogy Erdély nem egyéb mint egy lázadó provincia, melyet vissza kell hódítani. Szebenben ütötte fel hadi szállását. Telekit igyekezett megnyerni. Ez sikerült is, azután azt kívánta a rendektől, hogy a portától teljesen elszakadjanak, s a császár hűségére térjenek. Ezt megtagadni nem lehetett. Ezzel Erdély közjogi helyzete megváltozott. A rendek diplomát kértek s erre nézve kívánalmaikat 13 pontba foglalták össze. E kérelemre Karaffa a császár nevében válaszolt, válaszában a kérés tárgyához nem szolt, azt későbbre halasztotta s csak biztatta a rendeket az uralkodó jóindulatáról. A várakat lassankint hatalmába kerítette s így Erdély megbódított provincia lett; további helyzetét pedig egészen a hadi eseményektől tették függővé, épen ezért a diplomáról tudni sem akartak. Ezután Erdély nem mint szabadon alkudozó fél, hanem mint

... De bár hulljon az áldatlan zápor tovább is fejünkre, bár találkozunk a nemtetszés akármekkora megnyilatkozásával — az igazságot nem fogjuk elhallgatni.

— **A gyulafehérvári lövész-egylet** igen jól sikerült nyári mulatságot rendezett f. hó 10-én, vasárnap a szép fekvésű Lövészkerthben, melyet ez alkalomra gyönyörűen feldíszítettek. Az egylet előjárásága különösen Mezei elnök semmi fáradságot nem kímélve buzgólkodtak a jó eredmény érdekében, a mit el is értek. A legelőkelőbb polgárok és a legmagasabb katonai méltóságok is megtisztelték az ünnepélyt jelenlétükkel. A mulatságnak dús programja volt, köztük legjobbak a kuglipárti és a — táncz. No és a konfettizést sem szabad kifelejtetni. Olyan hősies csatákat valószínűleg nem látott még *Perli* tábornok úr sem. A nagy küzdelmekben olyan rendkívüli bátorságot tanúsítottak a szebbnél-szebb leányok, hogy a nőemancipáció többi vívmányai után az sem maradhat el most, mikép a nők is háborúba mehessenek, mint a férfiak, mert soknak a tekintete tüzeesebb és égetőbb az ágyútűzénél. A program egy érdekesnek ígérkező pontja csaknem egészen elmaradt. A bicikli-körző ez, melyben sajnos csak egyetlen hölgy vett részt. De annak biciklijé annál szebben és izlesebben volt díszítve. Volt aztán még díjlövészet, csónakázás és más bohóságok. Különféle díjakat is kittedek. A kugli-párti első díját Resch L. György úr nyerte meg, a bicikli-díját Friedsam Györgyné urnő, a lövészdíjat Neumayer és Simonis kisasszonyok, valamint Rottmann és Schwartz urak. Végre tánczra perdültek a fiatalok és a késő esti órákig a legvigabb hangulatban együtt maradtak. — A mulatságnak szép anyagi jövedelme volt, de sajnos nem elég arra, hogy a téli melegedő pavillon költségeit fedezze. A tekepályára tett kiadásokat azonban teljesen fedezi. Remélhető azonban, hogy az is megtérül, de csak úgy, ha összetartva, együtt buzgólkodnak tovább az egylet tagjai és nem szítnak belviszályt, különösen az elnökség ellen, amint halljuk. *Novák* Ferenc kir. tanácsos, polgármester úr, akinek a szép pavillon elkészülése is köszönhető, remélhetőleg ezután sem hagyja el az egyletet, hanem hathatós és eredményes pártfogásában részesíti. Így lehetséges majd egy táncz-helyiséget is építeni, a mire nagy szükség volna. A költségei hamar megterülnének, mert évente 3—400 frt. jövedelmet bizonyára kapnának belőle. A polgárság pedig továbbra is (és pedig, nagyobb mértékben) pártolhatná az egyletet, mely eddig több mint 10000 frtot befektetett már az építkezésekbe és újításokba, a hajdani mocsár helyén szép tiszta tavat készítettett kocsolyázásra s így annyi jót tett a polgárságnak.

— **Halálozás.** Igaz részvételt vettük és közöljük az alábbi gyászjelentést: *Cziskó János és Gizella* a szív legmélyebb fájdalommal tudatják, hogy forrón szeretett testvérük, az önfeláldozó rokon *Cziskó Róza* a f. év és hó 9-én este fél 8 órakor életének 35-ik évében, hosszas szenvedés és a halotti szentségek áhítatos felvétele után, az Urban csendesen elhunyt. Földi maradványa f. hó 11-én délután fél 4 órakor fog az Apaffy-utczai 169 sz. gyászos bázból, a róm. kath. szertartás szerint, a közös sírkertben elhelyeztetni; halhatatlan lelkéért pedig az engesztelő szentmiseáldozat f. hó 12-én reggel 8 órakor az irgalmas nővérek főtéri templomában az Egek Urának bemutatni. El-

kérmező szerepel. Az iszákos Apaffy meg teljesen Telekyre bízta a fejedelemség ügyét: „lássá az úr, Teleky uram, a mint ő kegyelmének tetszik, úgy menjen véghez a dolog“ szokta volt mondani.

Az 1688—89-iki hadjáratok voltak a legdicsőségesebbek, melyeket Ausztria a törökök ellen viselt. Ezen hadjáratokhoz Erdély pénzzel és élelemmel járult. Az ország úgyszólván ki volt éve; hoaszas kérésére a hadak egy részét ugyan kivítették, de a beemmaradottakról is nehezen lehetett gondoskodni. Az erdélyiek azonban mégis vitték a terhet, mert élt még a remény, hogy szolgálataikért diplomát fognak kapni. Kértek, könyörgtek, a diploma azonban késett s a Lotharingeni Károly emlékérmére vert moudás, Capta Transylvania is gyengítette a reményt.

A fejedelemsasszony, Bornemisza Anna, ki eddig eszélyességével oly jól tudta irányítani az urát, meghalt s Apaffy súlyosan megbetegedett Radnóthon s buskomorság lepte meg: kétségbe esett saját maga és hazája sorsa felett. (Inczédi Pál naplója 14 l.) 1688 végén Veterani, később Heiszler foglalta el Caraffa helyét. Erdély ügyeit országgyűlésen tárgyalják, jobbára csak adókat szavaznak meg az itt rakonezátlankodó német hadaknak. A császár hadai nemcsak a török, hanem XIV. Lajos ellen is harcognak. Az 1689-ben nagyvezérré lett Köprili Musztafa győzelmesen emeli fel a félholdat, mi Erdélyre nézve még nagyobb nyomort hozott. Éppen ezen időben 1690. ápr. 10. a fejedelem vadászat közben meghalt s már ápr. 15-én meg is halt Fogarasban. Az ifjú II. Apaffy Mihálynak, kit a rendek már 1684-ben fejedelmükké választottak, az országgyűlés azonban nem tette le neki a homágiumot s így Erdélyben interregnum volt. Teleky mellett egy állandó bizottság igazgatta a kiskorú fejedelem helyett az ország ügyeit. A

költözött, itt bagyva mindazokat, kikhez életében oly gyöngéd szeretettel viseltetett. Elköltözött oda övéi közé, hol már nem fáj semmi, s hol a jóknak a gyötrő kinok után nyugodt, biztos pihenése van. Az örök világozság fényeskedjék neki! Gyulafehérvárt, 1898. július 9-én. — A temetés impozáns részvét mellett hétfőn délután ment végbe.

— **Új vasúti közlekedés.** A m. kir. államasutak üzemeltetősége e hó 10-től kezdődőleg Gyulafehérvár és Kolozsvár között újabb vonatot rendezett be. A menetrend szerint a Gyulafehérvárról reggeli 7 óra 30 perczkor induló és Tövisen a brassói gyorsvonathoz csatlakozó vonat, mint gyorssteher-vonat tovább megy egész Kolozsvárig. Tövisről indul 8. 33. perczkor, Kolozsvárra érkezik 1 óra 12 perczkor délután. Nagy-Enyeden van 9.01 perczkor; Maros-Ujvárt 9 óra 41 perczkor és Kocsárdon 10 óra 09 perczkor, a hol a marosvásárhelyi vonathoz csatlakozik. A mi es különösen a hunyadmegyeiek részére a maros-ujvári sósfürdő használatáért feletle fontos a vonat, és régi óhajtasunkat teljesítette polgármesterünk, a midőn ennek berendezésével az üzemeltetőséget aláírta. Szeben — Vízakna között a fürdői vendégek részére legkevesebb három vonat van berendezve, melyet a fürdővendégek naponta igénybe vehetnek, ma már nekünk is alkalmunk van arra, hogy a marosujvári kincstári sósfürdőt használhassuk.

— **Az iparosok tánczvigalma** úgy erkölcsi mint anyagi siker tekintetében fényes eredményt volt. Akkora nagy számban még nem láttuk egyitt az iparos osztálybelieket, mint ezen a nyári mulatságon. De voltak ott az úri rendből is számosan, s ha a lövészek mulatsága nem azon nap tartatik, még többen lettek volna. Közel 200 frtot tesz ki az az összeg, mi a beléptidíjából és a felülfizetésekből befolyt, úgy, hogy a tervbe vett iparkiallitás céljára 140 frtnál többet tehet félre a jó útra lépett ipartestület. A részletes kimutatást lapunk jövő számában közölni fogjuk.

— **Katonák átvonulása.** Érdekeslátványban volt részünk tegnap, szerdán délelőtt. Nagy tömeg katoná, sok ló és ágyú volt együtt a piaztéren vagy félóra hosszát. Ugyan is a kolozsvári 35. tüzezrezd vonult keresztül városunkon és itt rövid pihenőt tartottak. Nagy-Szebenbe mennek, onnan pedig Temesvárra, a hadgyakorlatokra.

— **A bicikli-klub feltámad.** A gyulafehérvári lövészegyletnek még 1896-ban egy kerékpáros alosztálya alakult, melyet most újból föl akarnak támasztani és ez ügyben ma csütörtökön esti 8 órakor értekezlet lesz a városi vendéglő vadász-szobájában. A tervet helyeseljük, adja Isten, hogy füstbe ne menjen.

— **Kerékpáros távverseny Kolozsvár és Arad között.** E héten folyt le a Kolozsvár és Arad között rendezett 310 kilométeres országúti kerékpáros távverseny. Kolozsvárról szombat délután öt órakor indultak el a következő versenyzők: Bäumler, Katzer, Tibiásy, Zelinka, Simalya, Bauer, Klein, Lunki,

Szentpéteri, Kubinyi, Székely, Gillemot, Papp, Krompels, Feszler, Szonde, Witt, Knauer, Grabner, Barna, Zelinka. Összesen huszonegyen. Az ut Tordán, Felvinczen, Nagy-Enyeden, Gyulafehérváron, Szászvároson, Déván, Radnán és Paulison vezet keresztül. Városunkban nagyszámú érdeklődő közönség várta a biciklistákat a sétatéren. Kolozsvárt a Kolozsvári Kerékpár Egyesület végezte az indítást. Az Aradi Kerékpár Klub tagjai és a zsüri Aradon a Radnai-utczánál várták délelőtt tíz órától kezdve a versenyzőket. Az időjárás igen kedvezőtlen volt és bizonyosnak látszott, hogy a versenyzők sokat fognak szenvedni a sártól. Egy óra is elmúlt és még sehol nem látszott versenyző. Félóra telt még el a legnagyobb izgatottságban, amikor hirtelen feltűnt az ut végén egy csomó kerékpár és tandem, a melyek rendkívül gyors tempóban közeledtek. Az első két versenyző érkezett meg egy csomó kerékpáros kíséretében. Legelől Gillemot Ferencz a Budapesti Tornaklub és Bäumler Ede, a Condor kerékpáros egyesület tagja. A két versenyző az utolsó percekben kemény küzdelmet vív egymással. A fürgébb Bäumler lett a győztes, egy ötöd perczetel ért hamarabb a célhoz. A távversenyeknél szinte példátlan, érdekes finish mindkét résztvevőjét dörgő éljenzés fogadta. A rendkívül rossz, sáros ut okozta, hogy husz órán belül egyik versenyző sem juthatott el a célhoz. A két győztes a a következő rekordot érte el

I. Bäumler Ede . . . 20 óra 33 percz.

II. Gillemot Ferencz . 20 „ 33 1/2 „

Óránkint tebat körülbelül 15 kilométert tettek meg. A versenynek ez az eredménye meglepetést kellett, mert Gillemot országúti versenyekben eddig veretlen volt és csak tavaly is 184 versenyző közül a siófoki táv-verseny első díját nyerte. Valószínűleg a rossz ut folytán valami balesete támadt. Bäumlerrel azt hitték, hogy második vagy harmadik lesz. A ma szerzett aranyérem az első nagy győzelmének a jele, amely után még több következhetik.

— **Áradás Erdélyben.** A minapi esőzések anynyira megdagasztották egyes helyeken a folyókat, hogy azok több helyen elöntötték a vidéket. Így történt ez nálunk is, de különösen Nagy-Küküllő megyében. Mikeszásza álmás környékén négy vasuti hidat annyira megrongált az ár, hogy a budapest-brassó-predeáli éjjel gyorsvonat induló Mikeszásza állomásnál három óráig volt kénytelen vesztegelni. A lapályosabb helyeken a termést egészen elöntötte a víz, úgy hogy amit a jég nem tört össze, az most elrothad a víz alatt. A lakosság kétségbeesett helyzetben van, mert minden reményének vége. Nagy ijedelmet okozott Segesvár egy hivatalos távirat, amely ijelentette, hogy a nagymérvű esőzések következtében a város mellett folyó Nagy-küküllő folyó még a délután folyamán kiönt s felhívja a hatóságot, tegyen meg minden óvintézkedést. A Nagy-küküllő folyó 4 óra tájban csakugyan kiöntött s a vasutmentén a partokat, az egész malomutcat néhány pillanat alatt elöntötte. A lakosság ijedten mene-

bizottal Kinszky gróffal megkezdhetette a tárgyalásokat. Megbarátkoztak azzal a gondolattal, hogy Erdély régi alkotmányát meghagyják, de a fejedelmet nagy koruságáig nem erősítik meg. Leopold alá írta a diplomát 1690 okt. 16-án. Bethlen Miklós nagy örömmel hozta le a diplomát, melyet a rendek a következő év januárjában tárgyaltak. Ekkor már a császári vezér Badeni Lajos Erdélyben volt, Tökölynek pedig török és tatár hadai az országot dúlva és pusztítva vonultak Nagyvárad felé. Badeni Lajos célja az volt, hogy a Bethlen által hozott diplomát kihirdessék, ezt Tököly irataival megakarta akadályozni, de már nem volt hadserege, ellenzésének nem tudott nyomatékot adni fegyverrel s a bodzai szoroson kiment Havasföldre. Ezután elfogadták a diplomát, mely nem kívánja Apaffy fejedelemséget. Ezzel a Capta Transsylvania bűszke jelmondat beteljesedett, az új és Erdély politikai s polgári viszonyait megálapító diploma készítése és megerősítése végett kiküldött követek megmentették azt, a mi a hajótörésből megmenthető volt. Erdély a diploma értelmében nem ország, hanem csak tartomány, csak kormányzói voltak és nem fejedelmi s még ezután (1691 febr. 19-én) halála után tíz hónappal földelték el Apaffy M. fejedelmet Almakeréken. Az ország előkelői mind jelen voltak — írja az egykoru — és számos papság, fejedelmet megillető pompával adták meg neki a végtisztességet. És helyesen, mert egy nagy politikai halottat, az erdélyi fejedelemséget temették el vele, mely a legválságosabb időben született s mint az alkotmányos szabadság védőbástyája egy századnál tovább teljesíté politikai missióját.

kült a magasabb helyekre s a városban gátakat emeltek, hogy megvédjék az épületeket a víz árájától. A víz néhány óráig még növekedett, a nélkül azonban, hogy nagyobb bajt okozott volna s az éjjel már ismét elfoglalta a régi medrét. Az árvízről Gyulafehérvár környékének is kijutott a maga része. A Maros kiöntött és némely helyen nagy károkat okozott. Így Marosparton az országot víz alatt volt, s a szántóföldek is. Több szegény ember nem takarította be idejekorán a szénáját (állítólag a földesur tilalma miatt) és az most mind kárvesszett. Nagy baj bizony ez mikor anélkül is olyan borzasztó nyomorúság van mindenfelé.

— **A szász nőegylet az Ellenzék-ben** nyilatkozott borzasztó magyarságú meghívója ügyében, melyet mi jóakarattal kritizáltunk. Rosszul tette, mert az egylet vagyona nem arra való, hogy elnyiltterezték s különben is a mily mértékben igazsága volt, annyira mi is készséggel megadtuk az elégtételt. Nem jó az ilyen csekélységet annyira föltűjni, mert csak magukat kompromittálják vele. Ideje volna már, hogy vége legyen ennek a jelentéktelen dolognak, mely nem érdemli meg, hogy miatta veszekedjünk.

— **Beküldetett.** Tekintetes Szerkesztő Ur! A becses lapja f. hó 7-én megjelent számában „a gyulafehérvári postafelügyelőség” figyelmébe ajánlott panasz tárgyában, az érdekeltek figyelmeztetése végett tisztelettel kérem becses lapjába közölni, hogy a gyulafehérvári posta hivatal nem lévén kincstári kezelés alatt, tegyemi ügyekben a kolozsvári m. kir. posta és távrida igazgatóság hatáskörébe tartozik, miért is felkérem az érdekelteket közönséget, hogy esetleges indokolt panaszaikkal közvetlenül a fentjelzett igazgatósághoz fordulni sziveskedjenek. Gyulafehérvári 1898. július 13-án. A tekintetes szerkesztő urnak kiváló tisztelettel Polónyi kir. posta és táv. felügyelő.

Konfetti.

A lövészegylet mulatságán
Ideálom is megjelent.
Csodálkozó moraj futott át
Mindenfelé, a merre ment.
Sok ember látta és csodálta
Gyönyörű karsú termetét,
Katona, civil egyaránt nézte
Arcát, kezét meg szép szemét.

S míg én vagyonom maradékán
Konfettit vevék és dobám,
Mig gázsim romjait papírbán
Nevetve szórta, gondolám:
Hej! barna tündér, szép szerelmem
Jobb volna konfetti helyett
Néked — de nemcsak a kezemmel —
Csókot dobni... ám nem lehet.

De még sem adom föl reményem,
Hisz a mi késik, nem mulik
És kitartó hű (?) szerelmemen
Ellenállásod megtörik,
S akkor — hogy máshová ne essék —
Nem dobom csókom, de adom,
Mert tudom, pontos fizető vagy
És csókjaim visszakapom. T.

Szerkesztői üzenetek.

Szigorló orvos. Köszönjük. Jó.
H. Sz. István. Mint rendesen, bevált, ha nem is vala mennyi. Szíves üdvözlét.
Egy panaszos. Az uszodára vonatkozó panaszai nem méltányosak, sőt inkább valótlanok. Ne gondolja, hogy rögtön neki megyünk, mert annak is szász a tulajdonosa. Különben is lehetetlen az ilyen kívánságokat teljesíteni. A tulajdonosnak igaza van, mivel az a közönségnek is érdeke.
M. Fala Kornél. A tárcza elég jó volt. Lapot küldtünk.
Kezdd. Hogy mi a válaszuk beküldött versére? Hát ez: *kényszerzubbony*. Kár, hogy nem adhatjuk ezt in natura. Versének legszebb részlete a következő:
Szép leány az, kit imádok,
S hogy ezt fraom ki imád okot,
megmondom: hát Mariska.
Szébb, mint tehenem a Riska.

Magyar honf. Soraira itt adjuk meg a feleletet. Köszönjük a figyelemztetést — magunk is észrevettük rö: tön-igaza van, de lássa, nem lehet minden ilyen esetben támadást indítani, mert akkor soha se fogynánk ki belőle. Sajnos, ez így van Fehérvárott. Hát csak olyankor emelünk szót ellenük, a mikor már tulságba mennek.

Nyílttér.

Henneberg-selyem

45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — csak akkor valódi, ha közvetlen gyáraimból rendeltetnek, — fekete, fehér és színes, — a legdivatosabb szövés, szín- és mintázatban. **Privát-fogyasztóknak** postabér és vámmentesen valamint házhoz szállítva, **mintákat pedig postafordultával** küldenek.

Henneberg G. selyemgyárai (cs. és k. udvari szállító) Zürichben. Magyar levelezés. Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.

HOMLOKZAT-FESTÉK-GYAR

KRONSTEINER KÁROLY Bécs III Hauptstrasse 120. (saját házában).

Az arany éremmel kitüntetve.

Sz. 3735—1898 tlkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A gyulafehérvári kir. törvényszék mint tlkvi hatóság közhírré teszi, hogy Issekutz János gyulafehérvári lakos végrehajtónak Bukur Magdalena akmári lakos végrehajtást szenvedő ellen 50 frt. tőke követelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében az akmári 160 szíjkyben A + 1—24 rendszám alatt foglalt ingatlanokra összesen 426 frt. becsárban az árverést elrendelte és hogy a fenn megjelölt ingatlanok **1898 évi szeptember hó 1-én d. e. 9 órákor** Akmar hőzségházánál megtartandó nyilvános árverésen a kiáltási áron alól is elfog adatni.

Meghívó.

Van szerencsém a t. érdeklődő közönséget tudatni, hogy **táncziskolámban f. hó 16-án vasárnap tánczoszorú-estélyt** rendezek, mely alkalommal szívesen láttatnak tánczkedvelő hölgyek és urak, egész családokkal. Beléptidj tetszés szerint. A tánczoszorú estély 8 órákor kezdődik.

Együttal bátorodom tisztelettel megemlíteni, hogy f. hó 31-én vasárnap bevégződik a tanítás, mely alkalommal **zártkörű próbabált** (táncvizsgát) rendezek, az alább következő táncdarabok bemutatásával.

I. „Dunaballet” két jelenetben; 1. „Tündérek habok között”; 2. „Fáyoltáncz.” II. Matróztáncz „Nap és föld balletből” két jelenetben: 1. „Csolnákázás a tengeren”. 2. „A tánczok.” III. „Magyar-Solo” 12 figurában a csárdás balletből. IV. „Legyezőtáncz” a Mikadó operettből. Kiváló tisztelettel

SÁRA MIKLÓS, táncztanító.

Arverezni szándékozók tartóznak az ingatlanok 10 -át készpénzben vagy az 1881. LX. t. cz. 42 §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. November 1-én 3333 szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy annak az 1881. LX. tcz. 170 §. értelmében a bíróságnál történt előleges elhelyezésről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék mint tlkvi hatóságtól.

Kelt Gyulafehérvárt 1898 évi Junius hó 16-án.

A kivonat hitelességét igazolja.

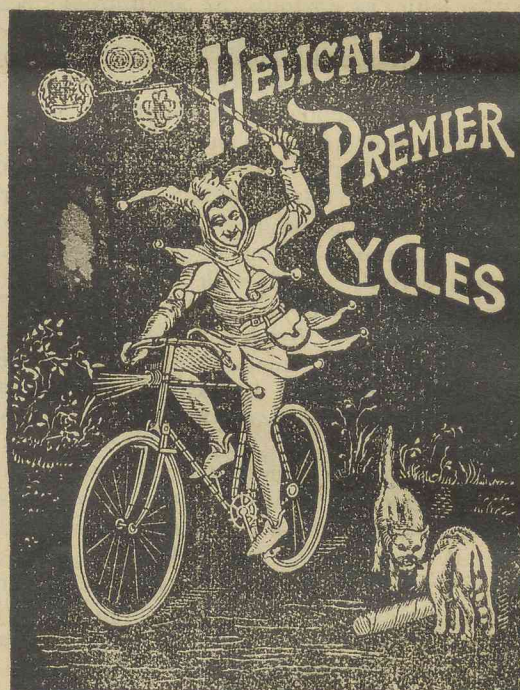
Muntyán Miklós kiadó.

THE PREMIER

CYCLE Co. LTD.

(Hillmann, Herbert & Co oper.)

Műhelyek: CONVENTRY, EGER, DOOS. Cséhsorság, Nürnberg m.

Egyedüli raktár Gyulafehérvár és vidéke részére
Jäger Tamásnál
Gyulafehérvárt.

Szivattyúkat Tűzfecskendőket

házi, ipari, mezőgazdasági, építkezési és egyéb nyilvános célokra
kéz-, járgány s erőhajtásra,

városi, községi, gazdasági és gyár
tűzoltóságoknak

harangokat és harangállványokat

templomok iskolák stb. részére.

Bűzmentesen működő pöczegödör tisztító készülékeket utcái öntöző-kocsikat, sárkaparókat készít és ajánl a

BUDAPESTI SZIVATTYU- ÉS GÉPGYÁR

RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG (ezelőtt **WALSER FERENCZ**)

BUDAPEST, VI., KÜLSŐ VÁCZIÚT 45.

Arjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve.

Fáj Önnek a foga?

Ha igen, úgy vegyen azonnal

BENCSIK-féle FOGCSEPPET,

mely a legkinosabb fogfájást is rögtön beszünteti.

Egy kis üveg ára 25 kr.

Kapható: Benesik Lajos gyógyszerárában Szeged.
Továbbá Góth Gyula urnál Gyulafehérvár.